

קינמטיקה - תנועה לאורך קו ישר

$$v = \frac{dx}{dt}$$

מהירות רגעית

$$V = \lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta \vec{X}}{\Delta t} = V' \text{ (נגזרת)}$$

צורה דיפרנציאלית של הנוסחה

צורה שימושית:

$$V = \frac{\Delta \vec{X}}{\Delta t} = \frac{X - X_0}{t - t_0}$$

m / s	מהירות רגעית	V
m	מיקום תחילתי	X_0
m	מיקום סופי	X
s	זמן שבו גוף היה במיקום סופי	t
s	זמן שבו גוף היה במיקום תחילתי	t_0

$$a = \frac{dv}{dt}$$

$$a = \lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta V}{\Delta t} = V' \text{ (נגזרת)}$$

צורה דיפרנציאלית של הנוסחה

צורה שימושית:

$$a = \frac{\Delta V}{\Delta t} = \frac{V - V_0}{t - t_0}$$

m/s^2	תאוצה רגעית	a
m/s	מהירות התחלתית	V_0
m/s	מהירות סופית	V
s	זמן שבו לגוף הייתה מהירות סופית	t
s	זמן שבו לגוף הייתה מהירות התחלתית	t_0

תנועת שוות תאוצה

$$v = v_0 + at$$

$$x = x_0 + v_0 t + \frac{1}{2}at^2$$

$$x = x_0 + \frac{v_0 + v}{2}t$$

$$v^2 = v_0^2 + 2a(x - x_0)$$

m	מיקום תחילתי	X_0
m	מיקום סופי	X
m/s^2	תאוצה רגעית	a
m/s	מהירות התחלתית	V_0
m/s	מהירות סופית	V
s	זמן שבו לגוף הייתה מהירות סופית	t
s	זמן שבו לגוף הייתה מהירות התחלתית	t_0

מהירות של B ביחס ל- A

$$V_{B,A} = V_B - V_A$$

m/s	וקטור מהירות של גוף B ביחס לגוף A	$\vec{V}_{B,A}$
m/s	וקטור מהירות של גוף B ביחס לקרקע	$\vec{V}_B$
m/s	וקטור מהירות של גוף A ביחס לקרקע	$\vec{V}_A$

$$w = mg$$

משקל

N	משקל (זהה לכוח הכובד לגוף שמונח או נע במהירות קבועה על מישור אופקי	W
kg	מסת הגוף	m
m/s^2	תאוצה של נפילה חופשית $g = 9.81 \approx 10 \frac{m}{s^2}$	g

$$F = k \Delta l$$

חוק הוק (גודל כוח אלסטי)

N	כוח אלסטי (כוח קפיץ)	F
N / m	קבוע קפיץ	k
m	התארכות או התכווצות של קפיץ (הפרש בין אורך סופי ותחילתי)	Δl

<http://bagrut.blogspot.com>

איליה וינקור

bagrut@gmail.com

גודל כוח חיכוך

$$f_s \leq \mu_s N$$

סטטי

$$f_k = \mu_k N$$

קינטי

N	כוח חיכוך	f
אין	(מיו) – מקדם חיכוך	μ
N	כוח נורמל (במישור אופקי שווה לכוח הכובד)	N

$$\Sigma \vec{F} = m \vec{a}$$

החוק השני של ניוטון

N	שקול הכוחות (סכום ווקטורי) של כל הכוחות שפועלים על גוף	$\Sigma \vec{F}$
kg	מסת הגוף	m
N	תאוצה שנגרמת לגוף שמסתו m ע"י כל הכוחות שפועלים עליו	$\vec{a}$

<http://bagrut.blogspot.com>

איליה וינקור

bagrut@gmail.com

$$\rho = \frac{m}{V}$$

צפיפות חומר

kg / m^3	(רו) – צפיפות החומר	ρ
kg	מסת הגוף	m
m^3	נפח הגוף	V

<http://bagrut.blogspot.com>

איליה וינקור

bagrut@gmail.com

עבודה הנעשית על גוף הנע לאורך ציר x על ידי כוח F הקבוע בכיוונו

$$W = \int_{x_1}^{x_2} F_x dx$$

עבודת כוח כלשהו שווה לשטח מתחת לגרף של כוח כפונקציה של העתק

עבודה של כוח הקבוע בגודלו ובכיוונו

$$W = F_x \Delta x = F \cos \theta \Delta s \quad \Delta s = |\Delta x| \text{ כאשר}$$

J	עבודה של כוח קבוע	W
N	רכיב של כוח קבוע על ציר התנועה	F_x
m	העתקו של הגוף שנע בהשפעת כוח קבוע	Δx
מעלות	זווית בין כיוון הכוח וכיוון העתקו של הגוף	θ

$$E_k = \frac{1}{2}mv^2$$

אנרגיה קינטית

J	אנרגיה קינטית של הגוף	E_k
kg	מסת הגוף	m
m/s	מהירותו של הגוף	v

אנרגיה פוטנציאלית כובדית (שדה אחיד)

$$U_G = mgh$$

$$(U_G (h = 0) = 0)$$

J	אנרגיה פוטנציאלית כובדית	U_G
kg	מסת הגוף	m
m/s^2	תאוצה של נפילה חופשית	g
m	גובה של גוף ביחס למישור יחוס	h

<http://bagrut.blogspot.com>

אנרגיה פוטנציאלית אלסטית

$$U_{sp} = \frac{1}{2}k(\Delta\ell)^2 \quad (U_{sp} = 0 \text{ במצב רפוי})$$

J	אנרגיה פוטנציאלית אלסטית	U_{sp}
N / m	קבוע קפיץ	k
m / s^2	התארכות או התכווצות הקפיץ ביחס למצב שווי משקל	Δl

<http://bagrut.blogspot.com>

$$W_{\text{כוללת}} = \Delta E_k$$

משפט עבודה-אנרגיה

J	<p>עבודה של כל הכוחות שפועלים על הגוף (עבודת כוח שקול)</p>	W
J	<p>שינוי אנרגיה קינטית (סופית פחות תחילתית)</p>	ΔE_K

עבודת שקול הכוחות הלא-משמרים
(E – אנרגיה מכנית כוללת)

$$W_{\text{לא משמרים}} = \Delta E$$

J	<p>עבודה של כל הכוחות לא משמרים (שעבודתם במסלול סגור <u>אינה שווה לאפס</u>) שפועלים על הגוף</p>	W
J	<p>שינוי אנרגיה מכאנית (סופית פחות תחילתית)</p>	ΔE

$$\bar{P} = \frac{\Delta W}{\Delta t}$$

הספק ממוצע

W	הספק ממוצע	$\bar{P}$
J	שינוי בעבודה	ΔW
s	שינוי זמן	Δt

$$\vec{J} = \int_{t_1}^{t_2} \vec{F} dt$$

מתקף של כוח משתנה

מתקף של כוח משתנה שווה לשטח מתחת לגרף
של כוח כפונקציה של זמן

$$\vec{J} = \vec{F} \Delta t$$

מתקף של כוח קבוע

$N \cdot s$	וקטור מתקף	$\vec{J}$
N	וקטור כוח שפועל על גוף	$\vec{F}$
s	זמן שבו כוח פועל על גוף	Δt

$$\vec{p} = m\vec{v}$$

תנע

$kg \cdot m / s$	וקטור תנע	$\vec{p}$
kg	מסת הגוף	m
m / s	וקטור מהירות	$\vec{v}$

$$\vec{J}_{\text{כולל}} = \Delta \vec{p}$$

נוסחת מתקף-תנע

$N \cdot s$	וקטור מתקף כולל	$\vec{J}$
$kg \cdot m / s$	שינוי ווקטור תנע	$\Delta \vec{p}$

שימור תנע

$$m_A \vec{v}_A + m_B \vec{v}_B = m_A \vec{u}_A + m_B \vec{u}_B$$

kg	מסה של גוף ראשון	m_A
m/s	וקטור מהירות של גוף ראשון לפני התנגשות	$\vec{v}_A$
kg	מסה של גוף שני	m_B
m/s	וקטור מהירות של גוף שני לפני התנגשות	$\vec{v}_B$
m/s	וקטור מהירות של גוף ראשון אחרי התנגשות	$\vec{u}_A$
m/s	וקטור מהירות של גוף שני אחרי התנגשות	$\vec{u}_B$

בהתנגשות אלסטית חד-ממדית

$$\vec{V}_A - \vec{V}_B = - (\vec{u}_A - \vec{u}_B)$$

m/s	וקטור מהירות של גוף ראשון לפני התנגשות	$\vec{V}_A$
m/s	וקטור מהירות של גוף שני לפני התנגשות	$\vec{V}_B$
m/s	וקטור מהירות של גוף ראשון אחרי התנגשות	$\vec{u}_A$
m/s	וקטור מהירות של גוף שני אחרי התנגשות	$\vec{u}_B$

תנועות מחזוריות

$$\omega = 2\pi f = \frac{2\pi}{T}$$

Rad/sec	(אומגה) – מהירות זוויתית	ω
אין	3.1415926	π
Hz	תדירות	f
s	זמן מחזור	T

$$\bar{\omega} = \frac{\Delta\theta}{\Delta t}$$

מהירות זוויתית ממוצעת

Rad/sec	(אומגה) – מהירות זוויתית ממוצעת	$\bar{\omega}$
אין	שינוי זווית (ברדיאן)	$\Delta\theta$
s	פרק זמן שבו משתנה הזווית	Δt

תאוצה צנטריפטלית (רדיאלית)

$$a_R = \frac{v^2}{r} = \omega^2 r$$

m / s^2	תאוצה צנטריפטלית (רדיאלית)	a_R
m/s	מהירות קווית	V
m	רדיוס סיבוב	r
Rad/s	מהירות זוויתית	ω

הקשר בין מהירות קווית ומהירות זוויתית

$$v = \omega r$$

m/s	מהירות קווית	V
m	רדיוס סיבוב	r
Rad/s	מהירות זוויתית	ω

תנועה הרמונית פשוטה

$$-cx = ma$$

משוואת התנועה

$$\omega = \sqrt{\frac{c}{m}}$$

$$x = A \cos(\omega t + \phi)$$

נוסחת מקום-זמן

N/m	קבוע (ברוב המקרים – קבוע קפיץ)	c
Rad/s	(אומגה) – תדירות זוויתית	ω
m	אמפליטודה (משרעת)	A
s	זמן (משתנה)	t
Rad	(פי) – מופע תחילתי	ϕ

$$v = -\omega A \sin(\omega t + \phi)$$

מהירות

$$v = \pm \omega \sqrt{A^2 - x^2}$$

m/sec	מהירות	V
Rad/s	(אומגה) – תדירות זוויתית	ω
m	אמפליטודה (משרעת)	A
s	זמן (משתנה)	t
Rad	(פי) – מופע תחילתי	ϕ

$$a = -\omega^2 A \cos(\omega t + \phi)$$

תאוצה

$$a = -\omega^2 x$$

m/sec ²	תאוצה	a
Rad/s	(אומגה) – תדירות זוויתית	ω
m	אמפליטודה (משרעת)	A
s	זמן (משתנה)	t
Rad	(פי) – מופע תחילתי	ϕ

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{c}}$$

זמן המחזור

S	זמן מחזור	T
N/m	קבוע (ברוב המקרים – קבוע קפיץ)	c
אין	3.1415926	π
kg	מסת הגוף	m

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$$

מטוטלת פשוטה (מתמטית)

T	זמן מחזור	s
l	אורך הוט	m
π	3.1415926	אין
g	תאוצה של נפילה חופשית	m/s ²

כבידה

$$\left(\frac{\bar{r}_1}{\bar{r}_2}\right)^3 = \left(\frac{T_1}{T_2}\right)^2$$

החוק השלישי של קפלר

m, km	רדיוס ממוצע של כוכב לכת ראשון	$\bar{r}_1$
m, km	רדיוס ממוצע של כוכב לכת שני	$\bar{r}_2$
s,h,y	זמן מחזור של כוכב לכת ראשון	T_1
s,h,y	זמן מחזור של כוכב לכת שני	T_2

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

גודל כוח הכבידה

N	כוח הכבידה	F
$N \cdot m^2 / kg^2$	קבוע כבידה (גרביטציה)	G
kg	מסות הגופים	m_1, m_2
m	מרחק בין מרכזי הגופים	r

אנרגיה פוטנציאלית כובדית

$$U_G = - \frac{GMm}{r}$$

$$(U_G(r \rightarrow \infty) = 0)$$

N	אנרגיה פוטנציאלית כובדית	U_G
$N \cdot m^2 / kg^2$	קבוע כבידה (גרביטציה)	G
kg	מסות הגופים	M, m
m	מרחק בין מרכזי הגופים	r

אנרגיה של לוויין במסלול מעגלי

$$E_k = \frac{GMm}{2r} = -\frac{U_G}{2}$$

קינטית

$$E = -\frac{GMm}{2r}$$

כוללת

N	אנרגיה פוטנציאלית כובדית	U_G
$N \cdot m^2 / kg^2$	קבוע כבידה (גרביטציה)	G
kg	מסות הגופים	M, m
m	מרחק בין מרכזי הגופים	r
J	אנרגיה קינטית של לוויין	E_k
J	אנרגיה מכאנית כוללת של לוויין	E

$$N = kg \cdot \frac{m}{s^2}$$

$$J = N \cdot m = kg \cdot \frac{m}{s^2} \cdot m = kg \cdot \frac{m^2}{s^2}$$